

Sorgulamamanın ve Eleştirmemenin Dayanılmaz Hafifliği

Rıfat Okçabol

Türkiye son yıllarda tarımsal üretimden hayvancılığa, güzel sanatlardan insan haklarına, hukuktan sağlığa ve eğitimden ekonomiye kadar hemen her konuda giderek artan sorunlarla iç içe yaşamaktadır. Her gün, laik, bilimsel ve demokratik anlayışlardan biraz daha uzaklaşmaktadır. Yurtta barış dünyada barış ilkesi tersine dönmüş, toplum ayrıştırılmış ve bir zamanlar dost olduğumuz ülkelerle bile en azından aramız açılmıştır. Yazılı ve görsel yayın organlarının büyük çoğunluğu, toplumu bilgilendirme işlevinden uzaklaşıp iktidarın propaganda aracına dönüşmüştür. Toplumun hizmetinde olması gereken yargı, mülki amirler, silahlı kuvvetler, TRT, YÖK, üniversiteler ve bürokrat kadrosu, ... devletin değil AKP'nin memuru gibi işlev görmeye başlamışlardır.

Eleştirmeme-Eleştirememe

Hemen her konuda olumsuzluklar artarken, ne yazık ki tepki gösterenler, sorgulayanlar ya da eleştirenler azalmaktadır. Hukuk fakültelerinin dörtte birinde hukukla ilişkisi olmayan hatta ilahiyatçı olanlar bile dekan yapılmıştır; laik anayasal düzen neredeyse yok edilmiştir; Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, siyasal tercihte bulunup bu kurula yeni atanmış ve hiç çalışmamış bir üyeyi, Anayasa Mahkemesi (AYM) aday olarak seçmiştir; AYM ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları uygulanmamaktadır; suçsuz insanlar yıllarca tutuklu kalmaktadır; ... hukukçular sessizdir. Bir zamanlar ihraç ettiğimiz hemen tüm tarımsal üretimleri ithal eder hale gelinmiştir; ziraatçılar sessizdir. Ormanlar ve hatta milli parklar, maden arama izinleriyle, taş ocakları açarak ya da orman statüsünden çıkarılarak yok edilmektedir; ormancılar sessizdir. İstanbul kanalı gündemdedir, bu konudaki tehlikenin bilincinde olan akademisyenler sessizdir. Bu tür örnekler her alan için geçerlidir.

a)Eğitim Alanından Örnekler

4+4+4 yasası çıkarılarak, yönetmelikler değiştirilerek ve 2017 müfredatı getirilerek eğitim sistemi, laik, bilimsel ve demokratik niteliğinden tamamen uzaklaştırılmıştır. Eğitim sisteminde, 'fikri hür, irfanı hür ve vicdanı hür' öğrenci yetiştirme amacı terk edilmiş, '**dininin, dilinin, beyninin, ilminin, ırzının, evinin, kininin davacısı bir gençlik**' yetiştirilmesine başlanmıştır. Zorunlu eğitimde tüm öğrencilere eşdeğerde bilişsel, devinimsel ve duyuşsal gelişim fırsatı vermek gerekirken, imam hatiplerle, meslek liseleriyle, açık liseyle, Anadolu ve fen liseleriyle öğrencilerin farklı düzeylerde eğitileceği bir düzen getirilmiştir. Ayrıca ortaöğretime geçiş sınavında başarılı olamayanlar, ağırlıklı olarak imam hatip liselerine gitmek zorunda bırakılarak bir başka haksızlık yaratılmış ve eğitim hakkı hiçe sayılmıştır.

Bu gelişmeler olurken öğretmen ve eğitim uzmanlarını yetiştiren eğitim fakülteleri, küreselleşme modasına uyup vizyon ve misyonlarını açıklamaya başlamışlardır. Eğitim fakülteleri, vizyon **açıklamalarında, aşağıda örneklenen ve benzeri ifadelerle yer vermişlerdir:**

- Lisans ve lisansüstü düzeyde sunulan eğitim ve öğretimde, yüksek nitelik ve standartlarda bilimsel ve pedagojik donanıma sahip öğretmen, psikolojik danışman rehber ve eğitim teknolojü yetiştirmeye devam etmek; ilgili alanlarda ulusal ve uluslararası çapta bilimsel araştırmalar yapmayı ve bilim insanı yetiştirmeyi sürdürmek; Türkiye'de öncü ve dünyada saygın eğitim fakülteleri arasında yer almak.
- Üreten, yenilikçi, yaratıcı, etik değerleri geliştirmiş, paydaşları ile etkili bir iletişim ve işbirliği kurabilen, çağdaş anlamda toplumsal dönüşüm sürecinde önderlik rolü üstlenen bir akademik kadro ile ülkemizin ve insanlığın geleceğini biçimlendirecek olan eğitimcileri ve eğitim araştırmacılarını yetiştirmektir.
- Türk eğitim sisteminin değişim ve dönüşümüne rehberlik ederek, geleceğe yön veren araştırma/geliştirme çalışmaları ile ulusal ve küresel ölçekte öncü, öğretmen yetiştiren bir araştırma ve eğitim kurumu olmaktır.

Eğitim fakültelerinin misyon **açıklamalarında da, aşağıda örneklenen ve benzeri ifadeler bulunmaktadır:**

- Bilimsel düşünme ve çalışma biçimini benimsemiş; kamusal yararları gözeten, yaratıcı ve eleştirel düşünebilen, eğitim bilimlerinin çeşitli alanlarında uzmanlar, öğretmenler, akademisyenler yetiştirmek, ... Tüm akademik ve yönetsel etkinliklerin dürüst, açık, demokratik ve katılımcı bir anlayışla yerine getirilmesini sürekli kılmaktır¹.
- Cumhuriyet'in temel değerlerine bağlı, öğrenmeyi, öğretmeyi ve insan gelişimini temel alarak kendisini yenileyen, geliştiren, eleştirel düşünebilen, yeniliklere açık, topluma rehberlik edebilen, kendisi ile barışık, gelecek kaygısından uzak, öğretmen, uzman ve akademisyenler yetiştirmek; ulusal ve uluslararası düzeyde kurulan işbirlikleri sayesinde yüksek nitelikli bilimsel araştırma/geliştirme faaliyetleri ile eğitim kuramlarını ve uygulamalarını ilerleten eğitim hizmetleri sunmaktır.
- Ülkemizin kalkınmasına katkıda bulunmak amacıyla, çağdaş yaklaşımlar temelinde eğitim-öğretim hizmeti vererek nitelikli öğretmen, psikolojik danışman ve uzman yetiştirmek; özgün/güncel araştırmalar yürütmektir.

Ancak vizyon ve misyonları yukarıda örneklenen nitelikte olan eğitim fakülteleri, laik ve bilimsel eğitimle bağdaşmayan değişiklikleri sorgulamamış, eleştirmemiş ve karşı çıkmamışlardır. Eğitim fakültelerinde çalışanlar da, birkaç akademisyen dışında, sessiz kalmıştır.

Bilindiği gibi 12 Eylül 1980 darbe yönetimi öğretmen yetiştirme işini 1982 yılında eğitim fakültelerine devretmişti. AKP iktidara geldiğinde laik ve bilimsel eğitimi savunan eğitim sendikalarının toplam üye sayısı 144 bin² ve diğerlerinin üye sayısı ise 149 bin kadardı. YÖK, 1997 Kasımında, Dünya Bankası (DB) destekli bir projeye üretilen DB-YÖK adı verilebilecek bir sistemle öğretmen yetiştirilmesine

başlanmıştır³. 1997'den bu yana uygulanan bu sistem, AKP iktidarında mezun vermeye başlamıştır. AKP'li yıllarda eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmenlerin büyük çoğunluğu laik ve bilimsel eğitimi karşıtı sendikalara üye olmaya başlamışlardır. 2020 yılı itibarıyla, laik ve bilimsel eğitimi savunan eğitim sendikalarının toplam üye sayısı 126 bine düşerken, diğerlerinin sayısı ise 642 bine çıkmıştır⁴. Ancak eğitim fakülteleri ile bu fakültelerdeki akademisyenlerin büyük çoğunluğu herhangi bir özeleştirme yapmamakta, bu duruma aldırılmamakta, laik ve bilimsel olmayan uygulamaları eleştirmemekte ve sorgulamamaktadır. Eğitim fakültelerine "Eğitimiçi" olmayan kişilerin dekan olarak atandığı eğitim fakültelerinden de herhangi bir tepki gelmemektedir.

b)Siyasal Yaşamdan Örnekler

Bu arada tepkisizlik, sorgulamama ve eleştirmeme günlük siyaset yaşamında daha da yaygındır. Siyaset alanında en az sorgulanan ve eleştirilen alan, AKP Lideri'nin eylem ve söylemleridir.

Örneğin AKP Lideri, 2 Şubat 2009 günü, **"Eleştirel akıl olmadan, eleştiriye tahammül olmadan yol alamayız. Söz olmadan, yazı ve fikir olmadan uygarlık iddiamızı gerçekleştiremeyiz. Farklı düşünmek asla birbirimizi anlamaya, en azından anlama çabasına mani olmamalı. Demokrasinin temeli tahammül duygusudur. Bugün mutlulukla ifade ediyorum ki Türkiye ne Çetin Altan'ı 300 kez mahkeme kapılarına çağıran ve düşünceyi mahkûm eden bir Türkiye'dir, ne de Nâzım Hikmet'i 12 yıl boyunca hapishanelerde tutan Türkiye'dir"**⁵ demiştir. 2016 Ocağında 1.128 akademisyenin barış isteğini vurgulayan bir bildiri açıklayınca, onlara akıl-almaz hakaretlerde bulunmuştur. Bu hakaretlerin arkasından imzacı akademisyenler hakkında davalar açılmış, 548'i OHAL KHK'leri ile meslekten çıkarılmıştır. Davaları sonuçlanan akademisyenler hapse mahkûm edilmiş, ancak Anayasa Mahkemesi, akademisyenlerin eyleminin Anayasaya ve yasalara uygun olduğuna karar vermesi üzerine açılan davalar sona erdirilmiştir. Bu arada 548 akade-

³ R. Okçabol, Öğretmen yetiştirme sistemimiz, Ütopya Yayınevi, 2005.

⁴ <https://www.memurlar.net/haber/925094/memur-sindikalarinin-2020-uye-sayilari-yayimlandi-hangi-sindikalar-uye-kazandi-hangileri-kaybetti.html>.

⁵ <http://platform24.org/yazarlar/2825/altan-kardesler-icin-de-bir-angela-merkel-bulunamaz-mi>,

¹ <http://www.education.ankara.edu.tr/misyon/>

² <https://www.memurlar.net/haber/143902/son-8-yilda-sendika-uye-sayisindaki-degisim.html>

misyen hâlâ görevlerine döndürülmemiştir.

AKP’li Başbakan Binali Yıldırım, 24 Temmuz 2016 günü “*Cumhuriyetimizin ilk siyasi başarılarından biri olan Lozan Barış Antlaşması, aziz milletimizin canıyla, kanıyla ve kararlılığıyla zafere taşıdığı milli mücadelemizin bir neticesidir. Bu antlaşmayla atılan temel üzerinde demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti yükselmiştir*”⁶ demiştir. Aynı gün AKP Lideri de, “**Aziz milletimizin inanç, cesaret ve fedakârlıkla elde ettiği zafer, Lozan Antlaşması ile diplomasi ve uluslararası hukuk alanına taşınarak tescil edilmiştir. Bu anlaşma, yeni kurulan devletimizin tapusu niteliğindedir**”⁷ mesajını yayımlamıştır. Ancak AKP Lideri, bu mesajından 66 gün sonra bu kez, “**Tarihte bize ne yaptılar. 1920’de bize Sevr’i gösterdiler, 1923’te Lozan’a bizi razı ettiler. Birileri de Lozan’ı zafer diye yutturmaya çalıştı. Her şey ortada**”⁸ demiştir.

AKP Lideri 15 Mart 2018 günü yaptığı bir konuşmada, “**... Dil devrimi adı altında Türkçemiz, tatsız tuzsuz, ruhsuz, renksiz kelimelerin tasallutuna sokularak milletimizin kadim medeniyetiyle arasındaki bağ zayıflatılmaya hatta koparılmaya çalışılmıştır. Yani bizim ahlında damarlarımız kesilmiştir**”⁹ demiştir. 13 Mayıs 2020’de ise “**Türkçemizi sanat, edebiyat, bilim ve eğitim dili olarak daha yükseklerle taşımak, yabancı kelime istilasına karşı korumak, seçkin eserler üreterek Türkçemizin itibarını yükseltmek hepimize düşen en büyük sorumluluktur**”¹⁰ mesajını yayımlamıştır.

AKP kurulmadan 12 yıl önce 1990’da, “**Avrupa Birliği bizi almamayı düşünüyor, biz de girmemeyi düşünüyoruz. Bunların asıl adı Katolik Hıristiyan Birliği’dir**” diyen AKP Lideri, 2003’de başbakan olarak gittiği Almanya’da ise, “**En geç 8 yıl içinde AB üyesi olacağız**”¹¹ açıklamasını yapmıştır. 6 Mayıs 2016’da Avrupa

6 <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/basbakan-yildirim-lozan-baris-antlasmasi-mill-i-mucadelemizin-bir-neticesidir/614556>.

7 <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/cumhurbaskani-erdogandan-lozan-mesaji-573315>.

8 <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-37505231>.

9 <http://ilerihaber.org/icerik/erdogan-bu-kez-de-kompozisyon-ve-siir-odul-torende-konustu-82996.html>.

10 <https://www.haberturk.com/turk-dil-bayrami-nedir-turk-dil-bayrami-13-mayis-gunu-kutlaniyor-2678092>.

Birliği’ne posta koyup “**Biz yolumuza gidiyoruz sen yoluna git kiminle anlaşabiliyorsan anlaş**” demişken, 21 Kasım 2020’de ise, “**Kendimizi Avrupa’da görüyor, geleceğimizi Avrupa’yla kurmayı tasavvur ediyoruz**” demiştir! 2020 yazında, “**Ekonomi uçuşa geçti**” derken, 2020 Kasım’ında “**Ekonomide acı reçeteden**” söz etmiştir.

Anlamını Yitiren Eleştiriler

Siyasal konularda yapılan eleştirilerde ise ilginç durumlar yaşanmaktadır. Bir ilginçlik AKP bakanıyken olumsuz uygulamaları gerçekleştirenlerin ya da AKP’nin olumsuz kararlarını sorgusuz sualsiz imzalayanların, AKP’den ayrıldıktan sonra yaptıklarında/ yapılanlarda sanki kendilerinin bir sorumluluğu yokmuşçasına AKP’yi eleştirmeleridir. Bir zamanların AKP’nin gözdeleleri olan A. Şener, A. Davutoğlu ve A. Babacan bu durumun en güncel örneklerdir. Bu tür örneklerden biri de Ömer Dinçer’dir. Bilindiği gibi en gerici eğitim yasalarından biri olan 4+4+4 yasası, Ö. Dinçer’in eğitim bakanı olduğu 30 Mart 2012’de kabul edilmiştir. Bu yasayla iki seçmeli din dersi müfredata eklenmiş ve imam hatip ortaokulları açılmıştır. Çocukların daha küçük yaşta bu okullara gitmesi sağlanmıştır. Bu yasayla birlikte imam hatip okulları sistemin ana akım okulu haline getirilmiştir. Ö. Dinçer, 6 Nisan 2012 günü yapılan “32. Gün” televizyon programında, “*Başbakanımızın sözü bizim için bir vizyondur, bunu biz tartışmayız bir şekilde bir hedef olarak alırız ve yaparız*” demiştir. Aynı Ö. Dinçer AKP’den ayrıldıktan sonra 2017 yılında gerici müfredat gündeme geldiğinde ise, “**Öncelikle tüm dünyada olduğu gibi ortaöğretim kurumları ‘akademik lise’ ve ‘meslek lisesi’ olarak iki türe indirgenmelidir. Belki ülkemizin özel durumu ve geçmiş tercih ve tecrübeleri dikkate alınarak ‘imam hatip liseleri’ üçüncü bir tür olarak korunabilir**” (Habertürk, 25 Eylül 2017) demiştir!

Kendilerini Yadsıyan Eleştiriler. Eleştiri konusunda yaşanan ikinci ilginçlik, kimi siyasetçilerin, eleştirdiklerini bizzat yapar hale gelmesidir. Örneğin 10 Aralık 2008’de “AKP hükümeti, yanlış ekonomi politikası sonucu bayramları da millete zehir etti. İnsanlarımız gülmeyi unuttu. Beceriksizlik ve yetersizlikle, Türkiye’yi krizle karşı karşıya bıraktılar. Paçalarından yolsuzluk

akıyor. Türkiye’de ihale ve yandaş belediyeciliği yapılmaktadır” diyen Süleyman Soylu, şu anda AKP’nin iç işleri bakanıdır!

HAS Parti Genel Başkanı Prof. Dr. Numan Kurtulmuş (2010-2012), “AKP’yi Kemal Derviş’in ekonomik programını izleyerek bu politika ile Türkiye’deki herkesi borçlu hale getirmek, fabrikaları kapatmak, çiftçi ve esnafın işlerinin bozulmasına sebep olmak, Türkiye’yi işsizlik ve fukaralık sürecine sürüklemekle itham¹¹” etmiştir. N. Kurtulmuş o yıllarda AKP’yi, “2023’te bu vizyonları tutarsa Başbakan’ın (Recep Tayyip Erdoğan) Uganda Cumhurbaşkanı’na ‘one minute’ dediğini duyacağız. 2023’te zenginlerin yaşadığı sitelerin etrafında dilenen yoksullara, polis biber gazıyla müdahale ettiği haberlerini okuyacağız. 2023’te her öğrencinin başında 10 polisle birlikte, üniversite sınavlarının yapıldığına şahit olacağız¹²” gibi sözlerle de eleştirmiştir. Bu sözleri söyleyen Kurtulmuş, günümüzde AKP Genel Başkan Yardımcısıdır.

Bu 180 derecelik tutum değişiklikleri eleştirilmediği gibi, örneğin S. Soylu’u geleceğin AKP lideri olarak görenler ve “Numan Kurtulmuş ismi çok önemli bir figür ve Türkiye’de siyasetçi kimliğinin yanı sıra ‘akademisyen’ kimliği ile de öne çıkan bir lider¹³” diyerek N. Kurtulmuş’u göklere çıkaranlar bile vardır.

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Lideri Devlet Bahçeli’nin geçmişte Erdoğan ve AKP hakkında söylediklerinin bir bölümü de şöyledir:

- Oturmuş, teamülleri yerleşmiş parlamenter sistemi yıkmak ve başkanlık kılıfıyla diktatörlüğe geçmek yenilikse, bırakın eskiden bakalım (30 Ocak 2015).
- Erdoğan ve Öcalan başkanlık sisteminde söz kesmiş, bölücü çevrelerden gelen mesajlar da bunu doğrulamıştır¹⁴ (17 Şubat 2015).

11 <https://haber.sol.org.tr/devlet-ve-siyaset/numan-kurtulmusun-akp-karsitligi-nerede-kaldi-haberi-56998>, 13 Temmuz 2012, erişim 26 Kasım 2020.

12 <https://www.yenicaggazetesi.com.tr/bu-sozler-akp-genel-baskanvekiline-ait-adaletsiz-kalkinma-partisi-226206h.htm>, erişim 26 Kasım 2020.

13 <https://www.sanliurfaolay.com/yazarlar/semsettin-kaya/2020de-numan-kurtulmus-ismini-sikca-duyacagiz/3501>, 11 Kasım 2019, erişim 26 Kasım 2020.

14 <https://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/bahcelinin-gecmisteki-baskanlik-sistemi-sozleri-yeniden-gundem-oldu-1542251/>

- En az PKK kadar tehditir¹⁵ (20 Mart 2015).

- Hedeflenen Başkanlık Sistemi Değil Başkanlık Sistemidir (1 Haziran 2016).

- Be hey densiz, kanun tanımaz, ahlak bilmez sen devletin başısın, ne geziyorsun meydanlarda?¹⁶ (3 Haziran 2015).

2015 yılında bunları söyleyen D. Bahçeli, 2 Aralık 2016’da yeni anayasa konusunda Başbakan Binali Yıldırım’la uzlaştıklarını açıklamıştır¹⁷! D. Bahçeli o tarihten bu yana hemen her konuda AKP’nin destekçisi olmuştur.

AKP’li bir ilçe belediye başkanı, 12 Aralık 2020’de Mersin’de metro projesiyle ilişkili olarak “Metronun doğru bir proje olduğuna inanmıyorum, bizim grup da inanmıyor” demiştir. Arkasından bu projenin Cumhurbaşkanı tarafından yatırım kapsamına alındığı söylenince ise, “Metro dünyanın en güvenilir, en ucuz, en konforlu ulaşım aracıdır. Metroya karşı olmak aptallıktır. ... Ben nasıl metroya karşı olabilirim¹⁸” demiştir.

Yukarıda değinilen eleştiri örnekleri tabii ki AKP ve MHP mensuplarıyla sınırlı değildir. Benzer durumlar, daha az sayıda ve yukarıda örnekleme kadar dramatik olmasa da, mecliste grubu bulunan hemen her partide, hatta Doğu Perinçek örneğinde olduğu gibi meclise girememiş partilerde bile görülebilmektedir.

Sonuç

AKP, Fettullah Gülen için “Muhterem hoca efendi” deyip onunla birlikte resim çekirme yarışına girmiş, yargıçlar ve subaylar başta olmak üzere Fettullah’a yakın olan kişileri önemli görevlere getirmişti. Temmuz 2016 darbe girişiminden sonra o kişiler “fetö terör örgütü” olmuş, birkaç gün içinde on binlercesi anında tutuklanıp görevden alınmıştır.

Pandemi vakaları konusunda sağlık bakanının (iktidarın) toplumu aylardır kandırdığı ortaya

15 https://twitter.com/mhp_bilgi/status/578911562590789632

16 <https://www.youtube.com/watch?v=Of5E4lvgnyc>

17 <https://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/bahcelinin-gecmisteki-baskanlik-sistemi-sozleri-yeniden-gundem-oldu-1542251/>

18 <https://sol.org.tr/haber/karsi-ciktigi-projeyi-erdoganin-destekledigini-ogrendi-karsi-cikmak-aptallik-dedi-21394>.

çıkılmıştır. AKP yetkililerine kimilerine göre ağır sayılabilen haklı eleştiri yapanlar anında tutuklanırken, muhalefet liderini açıkça tehdit eden bir suç örgütü liderine dokunulmamaktadır. Fetöcü olarak bilinen kişi sonradan yandaşa dönüşmüşse, itirafçı olmuşsa ya da parasal destek çıkmışsa dokunulmamakta, Bank Asya'ya para yatıran gariban ise işine dönememektedir. Yargı AKP'nin yan kuruluşu gibi işlemeye başlamıştır. Merkez Bankası rezervleri eksi 77 milyar dolara düşmüştür. Eriyen rezervlerin nerelere gittiği belli değildir. TBMM'de ve de belediye meclislerinde, muhalefetin toplum yararına olan tüm önerileri AKP tarafından reddedilmektedir. Ancak sorgulama ve eleştirme alışkanlığı olmayan seçmenler hâlâ olumsuzlukları yaratan partiye destek vermektedir. Yandaş yayın organları da, işbirliği etmişçesine insanların sorgulamasını ve eleştirmesini engellemek için ellerinden geleni yapmaktadır.

Yukarıdaki örnekler hiç kimsenin yanlışlıklara tepki göstermediği, sorgulamadığı/ eleştirmede anlamına gelmemektedir. Hidrolik Elektrik Santrallerine (HES'lere) karşı ve ormanları yok edecek maden aramalarına karşı mücadele eden yurttaşlar ve haklarını korumak için mücadele eden emekçiler az değildir. Ancak toplumun büyük çoğunluğu, durum son yıllarda değişmeye başlamış olsa da, sorgulamaktan ve eleştirmekten kaçınmaktadır. Yukarıda yer verilen örnekler, bir yandan toplumun her kesiminde sorgulama ve eleştiri yapmadan yaşamak isteyenlerin ve öte yandan da, en azından siyasal eleştirilerde bulunanlar arasında, zamanında eleştiri yapamayanlarla eleştirilerinin arkasında durmayanların bulunduğunu göstermektedir. Ne yazık ki sorgulamayanların ve eleştirmeyenlerin başında, asli görevlerinden biri olmasına karşın akademisyenler gelmektedir. Oysa sorgulamayınca, eleştirmeyince, doğruyu/gerçeği bulmak da, yapılan yanlışların ayırımına varıp düzeltilmesi de zorlaşmakta, yanlış üstüne yanlış yapılması olasılığı ise artmaktadır.

Anımsanacağı üzere AKP'li anayasa profesörü Burhan Kuzu, 17/25 Aralık 2013 yolsuzluklarıyla ilişkili telefon görüşmeleri hakkında, "Halkın arasındayım; İnanın bu uydurma kaset ve ses kayıtlarına doğru olsa bile inanan yok" demiştir (habeler.com, 26 Şubat 2014). Damat Berat Albayrak da enerji bakanıyken, "Genel Başkan-

mız 'Aya otoyol yapacağız' dese, buna inanacak seçmenimiz var¹⁹" demişti. Toplumun yüzde 60'dan fazlası açlık ve yoksulluk koşullarında yaşamaktadır. Bu durumda yaşayanları büyük çoğunluğu ise oylarını ülkeyi bu duruma getiren partiye vermektedir. 2020 Aralığında 60-65 yaşlarındaki bir AKP seçmenin, ekonomik durumun Ankara ve İzmir gibi büyükşehir belediyelerinin CHP tarafından kazanılmasına bağlaması, damat Berat'ın üç yıl önce söylediklerinin 2020 sonunda da geçerliğini koruduğunu göstermektedir. Sorgulamama ve/ya da eleştirmeme, psikolojik ve ekonomik gibi pek çok nedenle ilişkili olsa da, bu davranışı genelde piyasacı ve gerici anlayışlara bağlamak da mümkündür. Çünkü piyasacı ve gerici anlayışlar, kişinin özgürleşmesini engellediği gibi, yeni şeyler öğrenmesini, olgunlaşmasını, sağlıklı düşünmesini, sorgulamasını, eleştirmesini, vicdanlı davranmasını, ... da engellemektedir.

Bu nedenle en kalıcı çözüm, Öğrencilerin en üst dereceden bilişsel, devinimsel ve duyuşsal gelişim göstermelerine yardımcı olunması; fikri hür, irfanı hür ve vicdanı hür insanlar yetiştirilmesidir; bu değişimi sağlamak için, toplum ve doğa yararına olan, piyasacı ve gerici olmayan partilerin iktidara getirilmesidir. Bu arada öncelikle akademisyenlerin, sorgulama ve eleştirme konusunda topluma örnek olmaları beklenmektedir. Bunu için akademisyenlerin, Immanuel Kant'ın (1724 -1804) iki yüz yıl kadar önce yazdığı 'Fakülteler Çatışması' adlı kitabında yer alan şu sözlerine kulak vermeleri gerekmektedir²⁰:

- Üniversite kültürünün temeli özgür ve eleştirel düşüncedir.
- Eleştiriden muaf tutulabilecek hiçbir şey yoktur. Ne kutsallık ne de en tepede bulunmak eleştiriden muaf olmayı sağlamaz.
- Aydınlanma insanın aklını kullanmaya cesaret etmesidir. Aydın insan bilgili insan demek değildir. Aydının en belirgin ve ayırt edici ögesi eleştirellidir.
- Üniversitenin birincil görevi eleştirel aklın toplum düzeyinde yaygınlaştırılmasıdır.

19 <https://www.yenicaggazetesi.com.tr/albayrak-aya-yol-yapacagiz-desek-inanacak-secmenimiz-var-194054h.htm>, 31 Mayıs 2018.

20 Celal Taluğ, Üniversite ve değerler erozyonu, 21. Yüzyıl İçin Planlama Grubu 2018 Güz Konferansı: 24 Kasım.